

מגיד מראשית

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

מגיד מראשית

תורתו של המגיד זיע"א לפרשת השבוע

עבודת התפילה של משה להעלות את האותיות שבעולם לשורשם

במאמר זה מבאר רבינו את עבודת בני ישראל להאיר את אור אלקותו יתברך שהוא אין סוף, אל תוך העולם ואל תוך גדרי הזמן, עבודה המכונה העלאת רגלי השכינה.

הנה ידוע שהגלות היא הצמצום שנוצטמצם התענוג של אור אלקותו יתברך הממלא את כל העולמות, והצמצום הזה הוא נקרא בחינת זמן, כי הזמן נמדד לפי ירידת ה'מוחין' לעולם, למשל כל יום הוא אור חדש, כמו שכתוב (בראשית א ה) ויקרא אלקים לאור יום, ובכל 'חודש' 'מתחדש' השכל לפי אחד מצירופי שם הוי"ה, וכל מדידות אלו שמגבילות את השכל לפי הראוי לרדת באותו היום הם בחינת הזמן שהיא ההגבלה. ולעומת זאת בכל שנה בא שכל חדש לגמרי שהוא 'שינוי' מהשכל הקודם על ידי שמאיר בחינת 'אין' בראש השנה שלמעלה מהזמן, והיינו שמתייחד בו התענוג האלוקי שממנו נבראו העולמות, ואשר שהוא שורש הזמן.

והשכינה היא חלק הקדושה אשר הקב"ה משרה עמנו בעולם הזה, השוכנת אתנו בתוך הזמן, והיא מקבלת את ה'מוחין' שאנו ממשיכים על ידי עבודתנו לתוך הזמן. ועבודת האדם הוא לרום את השכינה ולהמשיך לה מוחין.

והעבודה המובחרת מכל, היא עבודתו של משה רבינו, היא להעלות את השכינה מתוך הזמן' ללמעלה מהזמן, ולהמשיך עליה אור חדש ומחודש מאין סוף יתברך, וזהו על ידי העלאתה לעולם התענוג, וענין זה מוסבר במקום אחר על ידי המגיד במשל נפלא, שכאשר האדם מתענג באיזה דבר נראה לו ריבוי הזמן כזמן מועט, והרי זה סימן שנתעלה מתוך הזמן אל הדרגה שלמעלה מהזמן, ולכן כאשר הוא מתענג ושוכח מעצמו ורק כל 'עשת מחשבותיו' בהש"ת, הרי הוא נמצא בביתו של הקב"ה, באלוקים חיים, למעלה מן הזמן.

והאופן שבו בא לידי ביטוי ירידת האלקות לעולם, הוא על ידי הדיבור, שכן החיות של הבריא המכונה שכינה היא הדיבור, וכפי שביאר רבנו במקום אחר שירידת התורה בארבע דרגותיה פשט רמז דרוש סוד היא עצמה ירידת החיות לברוא העולם בארבע עולמות אצילות בריאה יצירה ועשיה, וכאשר אדם מדבר דיבורי תורה ותפילה, הוא מביא לידי גילוי את כח הדיבור של התורה השייך לאותו יום שהוא גילוי אלקות פרטי של מציאות השם יתברך המתגלה בכל יום ויום, וכח זה נטע הקב"ה באדם באופן שעל ידו נמשכת החיות של העולם.

והנה לפני שהאדם פותח פיו בתורה ובתפילה, הוא משוקע בתוך הזמן, כי הגדרתו של הזמן הוא שהאדם דבוק בשינויים שמשנתנה העולם על ידי חסרון הדעת שהוא הנצחיות והרוחניות שלמעלה מהזמן, שהרי הדעת אין בו שינוי, ולא תמצא שום שינוי בשכל שמשנתנה מחמת הזמן, ורק ההרגשות שהם האהבה והיראה שיש בהם תערובת גשמיות והם מושפעות מהמקום והזמן יש בהם שינוי. ולכן המידות בלי דעת הם מקור לכל תאוה וחמדה, כיון שהם מושפעות מהשינויים, והשינויים שהם החיסרון והתענוג הם הגורמים לאדם שיש לו חיסרון להתאוות להתענוג, והתענוג שבא מחמת החיסרון בלי דעת הוא תענוג של תאוה, שהוא עירוב טוב ורע.

אבל כאשר האדם פותח פיו בתפילה באופן שהדיבורים שלו יוצאים מתוך החיבור של נשמתו למעלה, כלומר שמתוך שמחבר מחשבתו לחשוב ולעניין רק בכך שהוא מקבל משפע השי"ת ולראות בשפלותו שאין לו שום קיום וחיות מבלעדי השי"ת והכל הוא אין סוף לבדו, ומתוך השתוקקות זאת הוא מדבר דיבורי התפילה כי כלתה נפשו לאלוקיו, אזי הדיבורים האלו יוצאים מתוך תענוג החיבור לחיי החיים, והם מחוברים למקור החיים, והם למעלה מהזמן, כי התענוג הוא למעלה מהזמן, ויותר מכך: התענוג מתנגד להזמן וכולל אותו בתוך הלמעלה מהזמן (כמו שרואים שאדם שמתפלל מתוך תענוג י' שעות נדמה לו שהתפלל רק ב' וג' שעות), ולכן יש בתוך הדיבורים האלו כח להשפיע אלקות, ויוצא מנהר היוצא מעדן שפע אלקות המיוחד לכל יום מימי הבריא.

וביתר ביאור הנה הצדיק מייחד מחשבות דיבורו לדיבור שלמעלה - שהיא השכינה הכלולה בהדרה, וגם מחשבותיו דבוקים באור אין סוף חי החיים, ואז זוכה לעשות נחת רוח ותענוג ושעשועים גדולים למעלה, וממילא זוכה להמשיך את השפע הנשפע משם שהוא אור אין סוף לתוך עולם הדיבור.

ועל ידי זה זוכה הצדיק להמתיק את כל הדינים, כי אוצר זה נקרא אוצר של מתנת חנם, שהוא למעלה מכל העולמות ואינו תלוי כלל במעשי התחוננים, ובפרט משה רבינו שורש כל הצדיקים, שזכה להשיג אוצר זה של מתנת חנם שהוא למעלה מהעולם.

'וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה'. (דברים ג כג). יָדוּעַ מַה שְּׂאִיְתָא בְּסִפְרֵי יִצְיָרָה (פֶּרֶק ג מִשְׁנָה ה) עוֹלָם שָׁנָה נִפְשׁ. עוֹלָם הוּא כָּל הָעוֹלָמוֹת כָּלָם הַנִּכְלָלִים עַל יַדֵי הַצְדִּיק (בְּדִיבּוּר). נִפְשׁ הוּא אֹר הַכּוֹלֵל אֶת כָּל הַבְּרוּאִים וְהוּא הַחַיּוֹת וְהַ'מוֹחִין' שֶׁל הָעוֹלָמוֹת, שָׁנָה הִיא הַזְּמַן, וְהוּא בַחֲנִיַת הַמִּקְבֵּל מִשְׁנֵיהֶם, שֶׁמִּקְבֵּל אֶת הַ'מוֹחִין' מִבַּחֲנִיַת הַנֶּפֶשׁ בְּאִמְצָעוֹת הַדִּיבּוּרִים שֶׁהֵם הָעוֹלָמוֹת, וְהֵינּוּ הַשְּׂכִינָה, הַשּׁוֹרֵה בְּתוֹךְ גְּדְרֵי הַזְּמַן שֶׁהוּא תַכְלִית הַצְּמִצּוּם, וַיֵּשׁ לְהַעֲלֹתָהּ עַל יַדֵי הַתְּכַלְלוֹת עִם עוֹלָם וּנְפֶשׁ כְּלוֹמֵר עַל יַדֵי דִיבּוּר הַצְדִּיק הַמִּמְשִׁיךְ אֶת הַנֶּפֶשׁ לְתוֹךְ הָעוֹלָמוֹת.

וְהוּא פִירוּשׁ הַפְּסוּק (תְּהִלִּים יט ג) 'יוֹם לְיוֹם יִבְיַע אֹמְר', שְׁיוֹם אֶחָד מִתְּפָאֵר לְפָנַי יוֹם חִבְרוּ בְּפַעֲלוֹת שְׁעֵשָׂה בּוֹ הַצְדִּיק. כִּיּוֹן שֶׁעַל יַדֵי זֶה הַיּוֹם מִקְבֵּל חַיּוֹת מְאוּר אֵין סוֹף, וּמִכִּיּוֹן שֶׁעוֹלָם שָׁנָה וּנְפֶשׁ מְכוּוֹנִים זֶה כִּנְגַד זֶה, נִמְצָא שֶׁבְהַעֲלָתָהּ הַזְּמַן הַחֲשׂוֹן הוּא גַם מַעֲלָה אֶת הַנִּשְׁמוֹת הַחֲשׂוֹכוֹת מֵאוֹתוֹ הַדְּרָגָה שֶׁהֵם נִמְצָאִים בָּהּ, וְהַכֵּל נִכְלָל בְּדַבָּר כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים ל ג) 'בְּדַבְרֵי ה' שְׂמִיִּם נַעֲשׂוּ', וּבְדִיבּוּר הַצְדִּיק שֶׁמִּדְּבַר בְּאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִילָה כְּאִשֶּׁר הֵם מְקוּשְׂרִים לְהַבֵּל וְהַדִּיבּוּר הָעֲלִיּוֹן, מִתְעוֹרֵר דְּבַר ה' אִשֶּׁר הַכֵּל נִכְלָל בּוֹ, גַם בַּחֲנִיּוֹת עוֹלָם וּנְפֶשׁ, כְּלוֹמֵר הַמִּקּוּם שֶׁמִּתְפַּלֵּל בּוֹ הַצְדִּיק וְהַנִּשְׁמוֹת שֶׁמְכוּוֹנוֹת כִּנְגַד אוֹתוֹ מִקּוּם וְזִמְן חֲשׂוֹן, כִּי הַכֵּל נִבְרָא בְּהַדְּבָר וּנִמְצָא שֶׁהוּא כּוֹלֵל אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַנִּפְשׁוֹת.

וְזֶהוּ וְאֶתְחַנֵּן, 'אֶת' הֵם הָאוֹתִיּוֹת שְׁשׁוּרוֹת בְּכָל הַנְּבִרָאִים - וְהֵם נִיּוֹצְצוֹת הַשְּׂכִינָה שְׁשׁוּרוֹת בְּכָל נְבִרָא וְנְבִרָא, כִּיּוֹן שֶׁהִרִי הַכֵּל נְבִרָא בְּהַדְּבָר כְּלוֹמֵר עַל יַדֵי כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְהֵם גַם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵן מְכוּוֹנִים כִּנְגַד אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, שְׁהַעֲלָם מִשֶּׁה בְּכַח הַדְּעַת שֶׁהֵאִיר בְּדִבּוּרֵי הַתְּפִילָה שֶׁדִּיבֵר לְפָנַי הַקְּב"ה, וְהוּא עֲבוּדַת הַצְדִּיק שֶׁמִּתְבּוֹנֵן שֶׁהוּא 'אֵין' וְאֵין בּוֹ אֵלָּא 'כֹּחַ הַפּוֹעֵל בְּנִפְעַל' שֶׁמַּחִיָּה אוֹתוֹ, וְעַל יַדֵי זֶה מַעֲלָה אֶת הַחַיּוֹת שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא הַדִּיבּוּר לְ'חֲנֵן', ל'אֵין סוֹף', שֶׁעַל יַדֵי הַצְדִּיק שֶׁהוּא בַּבַּחֲנִיַת בְּנוֹ שֶׁל הַקְּב"ה הַמִּקְבֵּל מִמֶּנּוּ חֲכֵמָה, זֹכֵה לְהַחֲכִים וְלַהֲגִיעַ לְשׁוֹרֵשׁ הַחֲכֵמָה, עַל יַדֵי זֶה מְעוֹרֵר אֶת עוֹלָם הַתְּעִנוּג הָעֲלִיּוֹן, שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ כֹּחַ הַדִּיבּוּר

הוא נמצא בביתו של הקב"ה. וכמובא באור תורה (סימן תכט): אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך (ברכות ג). פירוש, צריך לשום חיות באותיות עד שיפושט מהגשמיות, וישכח עצמו מכל וכל, רק כל מחשבותיו יהיו להשם יתברך, ולא יזכור כלל כמה הוא מתפלל בכוונה. וכולם ברגע אחד, כי הוא למעלה מזמניות, והוא רק כמו ברק בעלמא. וזהו בביתו כך, רוצה לומר בביתו של הקב"ה. ע"כ. ובדברות המגיד (מאמרי חנוכה מאמר א' עמ' צח): וכיון שאנו מתעסקים ומתדבקים באותיות תמיד, הוא ה' אלקיך לעולם אודך, כי הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה (כתובות קי): וכיון שמחשב תמיד בעבודת הבורא, ואם מתעסק ומדבק תמיד באותיות הקדושים, אז אינו דר בחוץ לארץ רק בהאותיות, ונמצא ה' אלוהיו ודו"ק.

על דרך (יחזקאל א כו) 'ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה' וכו' שהקב"ה שורה על האדם כשמתדבק בו, וכמו שנתעורר בו כך נתעורר למעלה אצלו יתברך

'מצות ה' ברה' (שם יט ט), מצות לשון צותא, דהיינו כשהוא מקשר את עצמו להשם יתברך, הוא ברה, רוצה לומר בבר לבב שלבו נקי לה' ואין לו מחשבות וכוונות נוספות, ולא בשביל לידע מה שבתוף הזמן כי אם כוונתו לידע מה בתוך הזמן, נמצא שאין כוונתו ומחשבתו תפוסה באלקות ועדיין הוא משוקע בתוך הזמן, רק לה' לבדו, אזי ממילא מאירת עינים מאירה היא את עיניו של העוסק בה, לידע מה שבתוף הזמן.

וזהו 'כי אם בתורת ה' חפצו', תורה לשון הוראה והיינו השגת אלקות, והיא התורה שקדמה לעולם, ולשון ראיה, שאינו רוצה לראות רק בה' לבדו, ובה יכול לראות גדלות השם יתברך על ידי האותיות התורה שהם כאספקלריא, כי כל אדם בביתו משכנו של כל אדם הוא בביתו ושם הוא תמיד, וגם כשיצא משם רוחו שם תמיד, ביתו של הקב"ה הם אותיות פנוצדע והאדם הוא הקדוש ברוך הוא, נמצא כשאדם חושב באותיות אז

שבו נברא העולם, וממילא מעלה את העולם לדרגה זו הנקראת 'חנן' מלשון 'חנים', הוא (שמות רבה מה ו) אוצר גדול שבו מתנת חנם והוא בחינת שורש כל העולמות, שבו אין השפע יורד לפי המעשים אלא נמשך על ידי הרצון, וזהו בחינת אוצר גדול.

'בעת ההוא לאמר', שהזמן הוא מתפאר בו כי ההתפארות הרוחנית נופלת על לשון דרגה המקבלת המתקשט בשורש המשפיע אליו כשהוא מתחבר אליו ומאיר עליו, וכשהלמעלה מהזמן מאיר בתוך הזמן על ידי עבודת הצדיק, אז הזמן מתפאר בלמעלה מהזמן, על דרך שנתבאר לעיל 'יום ליום יביע אמר', כי אמר הוא לשון התפארות שיום אחד מתפאר על יום אחר במעשה שפעלו בו הצדיקים, ושעל ידו נתעלה לעולם המחשבה שהוא למעלה מהזמן.

וזהו (דברים ו כה) 'וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות' וגו'. כי הזמן שאין בו מצוה הוא בבחינת דל"ת היינו השכינה שהיא בבחינת דלה ועניה, - מבלי חיות ומוחין, וכשהוא שומר המצוה מתי יגיע הזמן של המצוה ונמצא שמחבר את המצווה ללמעלה מהזמן, שכבר לפני בוא זמנה הוא משתוקק לה וממשיך את אורה על ידי ההשתוקקות, נמצא שהמתנה וציפיה זאת היא בבחינת צדקה לעני כיון שכונתו להתחסד ולהיטיב עם העני שהוא השכינה המלוכשת בתוך הזמן.

וזהו 'וצדקה תהיה לנו כי נשמר', הוא לשון המתנה, כמו 'אבינו שמר את הדבר' (בראשית לז יא ובפירוש רש"י שם).

ומשום הכי 'לעשות את המצוה הזאת', לשון יחיד, שנתקשרו כל ישראל, שנשמותיהם כלולות בכ"ב אותיות התורה שהעלם משה לחנן במשה שהוא המשפיע דעת לכל ישראל, ומשה היה במדרגת שמיעה שזכה להשיג את כל התורה בשרשה שהיא בחינת 'שמיעה' - בינה, לכן הוא בלשון יחיד כי כל התורה כולה נמשכת מאור השמיעה, שבו כל המצוות מיוחדים בכלי אחד ובהכרה אחת, שהיא 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד'.

וזהו 'בתורת ה' חפצו' (תהלים א ב) לשון יחיד, חפץ אחד שכל מהותה היא לדעת את 'תורת ה' הוראת אלקותו, כי (זוהר בראשית כד.) אורייתא וקודשא בריה היא כולא חד הוא. ועל כן כשהאדם מקשר את עצמו באותיות התורה נמצא שמקשר עצמו בהקדוש ברוך הוא שהוא וחכמתו אחד וכשעושה בכוונה לידבק בו אז קדושת הקב"ה שורה על התורה שלומד, ממילא יכול לידע מה שבתוף הזמן, שהוא עצמו למעלה מזמן שהרי הוא עצמו תפוס ואחוז באור אלקותו יתברך שהוא למעלה מהזמן, כי הוא בתוך האותיות שהם ביתו של הקב"ה, וזהו

זוהר הקדוש
עם ביאור הכתר והכבוד

השתוקקות עלמית לשלבת רבי עמנו

אורח רבי חלק א
אורח רבי חלק ב
אורח רבי חלק ג
אורח רבי חלק ד
אורח רבי חלק ה
אורח רבי חלק ו
אורח רבי חלק ז
אורח רבי חלק ח
אורח רבי חלק ט
אורח רבי חלק י
אורח רבי חלק יא
אורח רבי חלק יב
אורח רבי חלק יג
אורח רבי חלק יד
אורח רבי חלק יו
אורח רבי חלק יז
אורח רבי חלק יח
אורח רבי חלק יט
אורח רבי חלק כ

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

